

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2025-05-07 Nr. NV-942

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-391(2) TAIS-25-5576(3)	DĖL SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549 21 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2536(3) IR SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3037		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-05-02	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-05-06	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo (2020-2024 m. kadencijos) narė L. Nagienė įstatymo projektu Nr. XIVP-2536(3) siūlo (nuo 2024-06-01) nustatyti, kad asmenims, kuriems išankstinės senatvės pensijos¹ mokėjimo laikotarpiu pensija buvo sustabdyta, jos dydis būtų perskaičiuojamas išskaičiuojant sustabdymo laikotarpį.

Šiuo metu apskaičiuojant *išankstinę senatvės pensiją* bendroji ir individualioji jos dalys mažinamos dydžiu, kurį sudaro šių dalių 0,32 proc., padauginto iš visų mėnesių, likusių iki senatvės pensijos amžiaus sukakties, skaičiaus. Išankstinė senatvės pensija sustabdoma, jeigu gavėjas pradeda gauti darbinės ar kitas draudžiamąsias pajamas ar periodines išmokas. Pensijos dydis kiekvienais metais atnaujinamas atsižvelgiant į praėjusiais metais asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių.

Seimo narės nuomone, atnaujinant išankstinės pensijos mokėjimą būtų teisinga jos dydį perskaičiuoti padauginant ne iš visų, o tik iš likusių iki senatvės pensijos amžiaus sukakties mėnesių, kuriais mokama išankstinė pensija, skaičiaus, t.y. išskaičiuoti išankstinės pensijos sustabdymo laikotarpį. Šią taisyklę siūloma taikyti ir asmenims, kuriems išankstinės senatvės pensijos mokėjimas buvo sustabdytas ir atnaujintas iki siūlomo įstatymo įsigaliojimo.

Seimo (2020-2024 m. kadencijos) narių grupė (L. Kukuraitis, A. Butkevičius, A. Stončaitis, D. Griškevičius ir kt.) įstatymo projektu Nr. XIVP-3037 siūlo (nuo 2024-01-01) asmenims, gavusiems išankstinę senatvės pensiją, nustatyti senatvės pensijos mažinimo išimtį – senatvės pensiją nustatytu dydžiu mažinti tol, kol apskaičiuotos ir sumažintos pensijų skirtumas būtų lygus visų išankstinės pensijos išmokų sumai.

Šiuo metu *skiriant senatvės pensiją asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją*, apskaičiuotas senatvės pensijos dydis mažinamas po 0,32 proc. už kiekvieną gautos išankstinės senatvės pensijos mėnesį. Senatvės pensija nemažinama, jeigu išankstinę pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir skiriant išankstinę pensiją jam buvo įskaitytas ne mažesnis kaip 40 m. stažas (nuo 2022 m. šis stažo reikalavimas kasmet didinamas po 3 mėn., kol 2031 m. pasieks 42 m. 6 mėn.). Projektu siekama sumažinti socialinį neteisingumą, panaikinti „baudimo iki gyvos galvos“ principą ir įvesti naują normą, jog iš pensijos gavėjo išskaičiuojamus iki pensijos išmokėtas sumas pensijos sumažinimas būtų nutraukiamas.

Dėl šių įstatymų projektų jau buvo teiktos 18-osios Vyriausybės išvados Seimui. Įstatymo projekto Nr. XIVP-2536(3) tikslui buvo pritarta, tačiau siūlyta Seimui jo nesvarstyti, nes Vyriausybė planavo Seimui 2024 m. rudens sesijoje pateikti projektą, kompleksiskai sprendžiantį socialinio draudimo pensijų sistemos problemas (LRV 2024-01-24 nutarimas Nr.79), o įstatymo projektui Nr. XIVP-3037 buvo nepritarta (LRV 2023-12-20 nutarimas Nr. 986).

„Sodros“ duomenimis 2025 m. kovo mėn. išankstinė senatvės pensija buvo mokama 8,1 tūkst. gavėjų.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės išvadoje siūloma:

1. iš esmės pritarti įstatymo projekto Nr. XIVP-2536(3) siekiui – pakeisti išankstinės senatvės pensijos, apskaičiavimo tvarką, kai paskirtos išankstinės senatvės pensijos mokėjimas sustabdomas ir vėliau atnaujinamas, tačiau pasiūlyti Seimui tobulinti įstatymo projektą pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus (vietoj pateiktų pakeitimų

¹ Išankstinė senatvės pensija gali būti skiriama asmeniui, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę ne daugiau kaip 5 metai; jis turi būtinajį stažą senatvės pensijai, galiosiantį tais metais, kai sukaks senatvės pensijos amžius; negauna kitų periodinių išmokų ir pajamų; nedirba ir negauna jokių darbinių ar kitų draudžiamųjų pajamų (pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą, iš savarankiškos veiklos, užsienio valstybėje); nėra ūkininkas ar jo partneris. Išankstinė senatvės pensija apskaičiuojama taip pat kaip socialinio draudimo senatvės pensija ir mažinama po 0,32 proc. už kiekvieną mėnesį, likusį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

siūloma keisti įstatymo 21 str. 2 dalį, nustatančią bendrąsias išankstinės senatvės pensijos, kurios mokėjimas buvo sustabdytas, atnaujinimo nuostatas, ir atsisakyti nebeaktualaus reguliavimo dėl išankstinių pensijų, paskirtų iki 2018 m. sausio 1d. ir kurių mokėjimas jau yra pasibaigęs, – išdėstomas patobulintas Pensijų įstatymo 21 straipsnis, taip pat pateikiamas patobulintas straipsnis dėl įstatymo įsigaliojimo ir taikymo, numatant įstatymo įsigaliojimą nuo 2026 m. sausio 1 d., patikslinant subjektų ratą bei aptariant naujo reguliavimo taikymą našlaičių pensijų, kurių dydis apskaičiuojamas pagal mirusiojo gautos ir buvusios sustabdytos išankstinės senatvės pensijos dydį, gavėjams).

Pasiūlymui įgyvendinti **2026 m. papildomai reikėtų apie 1,7 mln. Eur (iš šių lėšų kiek daugiau nei pusė turėtų būti numatyta „Sodros“ biudžete, o likusi dalis – valstybės biudžete), todėl Seimui siūloma šį įstatymo projektą svarstyti kartu su 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo ir Valstybės socialinių fondų biudžetų 2026 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektais.**

2. pritarti įstatymo projekto Nr. XIVP-3037 tikslui, tačiau pasiūlyti Seimui projekto nesvarstyti, nes siekdamą užtikrinti darnų socialinio draudimo pensijų sistemos tobulinimą ir įgyvendindama Vyriausybės programos nuostatą, pagal kurią numatoma sukurti vyresnio amžiaus žmonių apsaugos darbo rinkoje sistemą, kaip alternatyvą išankstinėms senatvės pensijoms, taip pat ištaisyti dabartinės išankstinių senatvės pensijų sistemos trūkumus (153 p.), **Vyriausybė planuoja 2027 m. II ketv. pateikti Seimui svarstyti Socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimo projektą, apimančį pasiūlymus dėl socialinio draudimo pensijų apskaičiavimo ir dydžių nustatymo tvarkos tobulinimo.**

Vyriausybės pozicija iš esmės laikytina teisinga ir argumentuota.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas suderintas su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija ir „Sodros“ valdyba, svarstytas 2025-05-06 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Nėra.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Aušra Gratulevičienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja